

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов

" ____ " _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИСТЕМИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

спеціальність 025 "Музичне мистецтво"
освітній рівень другий (магістерський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

" *ok* " 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИСТЕМИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

спеціальність 025 "Музичне мистецтво"
освітній рівень другий (магістерський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>0402117</u> <i>Жильцов</i> (підпис) (прізвище, ініціали) " " 20 <u>17</u> р.

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А.О. Таранник

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни **"Системи музичної освіти зарубіжних країн"** для студентів галузі знань 02 " Культура і мистецтво", спеціальності 025 " Музичне мистецтво" – 31 с.

Розробник: **Ткач Марія Михайлівна**, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Протокол від " 01 " лютого 2017 року № 7

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

ЗМІСТ:

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма.....	8
<i>Змістовий модуль 1</i> Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX століття.....	8
<i>Змістовий модуль 2</i> Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн XX- початку XXI століття.....	12
IV. Плани семінарських занять.....	17
V. Навчально-методична карта дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн".....	20
VI. Завдання для самостійної роботи.....	21
VII. Карта самостійної роботи.....	23
VIII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект).....	24
IX. Розрахунок рейтингових балів.....	26
X. Методи навчання.....	29
XI. Методичне забезпечення курсу.....	29
XII. Рекомендована література.....	29
<i>Основна</i>	29
<i>Додаткова</i>	30

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Важливим компонентом в системі вищої музично-педагогічної освіти є підготовка майбутніх викладачів музичних дисциплін спеціальності 025 "Музичне мистецтво", освітнього рівня другого (магістерського). Курс "Системи музичної освіти зарубіжних країн" є складовою частиною професійно-орієнтованого циклу дисциплін. Його вивчення розкриває в історичній ретроспективі зародження та розвиток різноманітних підходів до музичної освіти у світовій і, зокрема, європейській культурі за класичною схемою: від Стародавніх часів в діалозі філософських парадигм різнобарвного Сходу і античного Заходу через епоху Середньовіччя та Відродження, через Новий час з його сакралізацією і раціоналізацією свідомості до Новітнього часу з домінуванням модерністського і постмодерністського типів мислення.

Програму курсу "Системи музичної освіти зарубіжних країн" укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу з дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн", необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу : підготовка компетентного та конкурентоспроможного фахівця в галузі музично-педагогічної освіти, здатного до вивчення, систематизації, аналізу зарубіжних авторських концепцій і методик музичної освіти та виховання, а також осмислення можливостей їхнього практичного застосування в майбутній професійній діяльності. Основа навчальної дисципліни – новітні дослідження музичної педагогіки, теорії музичної освіти, методики музичного виховання та суміжних наук. Теоретичні знання підкріплюються конкретними прикладами практичного застосування найкращих досягнень авторських методик музичної освіти та виховання в сучасному освітньому просторі.

Завдання курсу:

- проаналізувати в історичній ретроспективі зародження та розвиток різноманітних підходів до музичної освіти та виховання;
- ознайомити студентів з провідними методичними системами музичної освіти та виховання зарубіжних країн;
- розкрити теоретичні та методичні засади зарубіжних авторських концепцій та методик музичної освіти та виховання;
- сформувати у студентів здатність вивчати, аналізувати, порівнювати підходи до різноманітних систем музичної освіти зарубіжних країн;
- виявити у студентів готовність до майбутньої професійної діяльності;
- розвинути у студентів самостійність мислення, потребу в самоосвіті, саморозвитку та здатність розвивати і реалізовувати набутий у процесі навчання фаховий потенціал.

У результаті вивчення курсу студент має оволодіти знаннями про:

- становлення і розвиток систем музичної освіти зарубіжних країн в історичній ретроспективі;
- теоретичні та методичні засади розвитку провідних авторських методик та педагогічних систем музичної освіти зарубіжних країн;
- педагогічну спадщину, педагогічну творчість і майстерність відомих діячів музичної освіти зарубіжних країн;
- компоненти цілісної педагогічної системи;
- необхідність застосування передового практичного досвіду провідних методичних систем музичної освіти у майбутній професійній діяльності.

У результаті виконання програми студент повинен уміти:

- вивчати, аналізувати та узагальнювати історичні матеріали про становлення і розвиток систем музичної освіти зарубіжних країн;
- розв'язувати педагогічні ситуації, пов'язані із застосуванням різних методичних систем в сучасній музичній освіті;
- аналізувати особистісні якості вчителя музичного мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку, спираючись на досягнення провідних методичних систем музичної освіти зарубіжних країн;
- застосовувати на практиці одну й більше із проаналізованих методичних систем музичної освіти зарубіжних країн;
- розуміти важливість науково-дослідницької роботи щодо вивчення актуальних проблем, пов'язаних із практичним застосуванням досвіду найкращих методичних систем музичної освіти зарубіжних країн в сучасному освітньому просторі.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **загальні та фахові** (базові та спеціальні) **компетентності**, що включають здатність до:

- розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії;
- самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;
- набуття знань щодо становлення і розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн в історичній ретроспективі;
- встановлення зв'язку ідей сучасної музичної освіти з гуманістичними ідеалами минулого;
- аналізу, оцінки та інтерпретації провідних авторських методик та педагогічних систем музичної освіти зарубіжних країн;
- застосування у навчальній та професійній діяльності методів та прийомів музичного навчання і виховання школярів з урахуванням передового музично-педагогічного досвіду зарубіжних країн;
- самостійного наукового пошуку щодо дослідження систем музичної освіти зарубіжних країн та їх практичного застосування у майбутній професійній діяльності.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 год.</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>02" Культура і мистецтво"</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>025"Музичне мистецтво"</i></p> <p>Освітній рівень другий <i>(магістерський)</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Аудиторні заняття: <i>16 год.</i> Лекцій: <i>8 год.</i> Семінарські заняття: <i>8 год.</i> Самостійна робота: <i>40 год.</i> Модульний контроль: <i>4 годин</i> Вид контролю: <i>залік (ПМК)</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій		Семінарських		Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1									
Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX століття									
1.1	Синкретичне мистецтво первісного суспільства. Музична освіта у системі античної педагогіки, за доби Середньовіччя та Відродження	14	4	2		2		10	
1.2.	Розвиток зарубіжних систем музично-естетичного виховання у XVII-XIX століттях	14	4	2		2		10	
	Модульний контроль	2							2
	Разом	30	8	4		4		20	2
Змістовий модуль 2									
Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн XX – початку XXI століття									
2.1.	Розвиток зарубіжних систем музичної освіти в контексті культури Новітнього часу. Концепція художньо-естетичного виховання школи Баухауза та вальдорфських шкіл	7	2	2				5	
2.2.	Аналіз провідних зарубіжних систем музичного виховання XX століття: Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б.Трічкова, М. Монтесорі	12	2			2		10	
2.3.	Організація сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах розвинутих зарубіжних країн	9	4	2		2		5	
	Модульний контроль	2							2
	Разом	30	8	4		4		20	2
	Разом за курс навчальної дисципліни	60	16	8		8		40	4

ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1

Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX століття

Тема 1.1. Синкретичне мистецтво первісного суспільства. Музична освіта у системі античної педагогіки, за доби Середньовіччя та Відродження

Причини виникнення мистецтва в первісному суспільстві. Синкретичне мистецтво первісних людей. Спів як найдавніший вид музично-виконавського мистецтва. Феномен мурала як яскравий приклад природного синкретизму первісного мистецтва, що ґрунтується на тріаді «скульптура-печерний живопис-танок». Космологічне розуміння мистецтва в східній філософії Індії та Китаю.

Класична античність. Естетичні уявлення древніх греків про красу людини. Сутність педагогіки стародавніх греків в синтезі вільних наук і мистецтв, єдності інтелектуального, фізичного, морального та естетичного виховання (ідея калокагатії), спрямованого на залучення вільного громадянина до вищих досягнень культури й мистецтв. Антична теорія музично-естетичного виховання у працях Платона і Аристотеля. "Музичні" мистецтва. Міфологія і художня творчість.

Діяльність видатного педагога Древнього Риму Марка Фабія Квінтіліана. Філософська думка періоду еллінізму і музично-естетичне виховання цієї доби: нігілістичне ставлення до музики, розпад триєдності мистецтв. Занепад Римської імперії.

Християнський аскетизм середньовічної культури і освіти. Теоцентрична система світосприйняття. Заперечення світської музики. Унісонний церковний спів як символ мистецтва доби Середньовіччя. Церковні хори доби Середньовіччя як музично-педагогічні осередки, в яких на практиці кристалізувалися методи й прийоми навчання співу та музичної грамоти. Методи навчання і виховання в монастирських школах. Значення метризи у поширенні професійної музичної освіти. Реформаторська діяльність музичного теоретика і педагога доби Середньовіччя Гвідо Аретіноса. Розвиток світської освіти: художньо-синтетична діяльність жонглерів, трубадурів, труверів, менестрелів, шпільманів, яка стверджувала ідеали лицарської освіти, етики та естетики. Народне мистецтво мандрівних акторів і співаків.

Доба Відродження як вершина світової культури. Гуманістична спрямованість філософії Ренесансу. Десакралізація мистецтва та освіти, що сприяло вільному розвитку музично-теоретичної думки. Антропоцентрична система світосприйняття знайшла відображення в мистецтві, зокрема в музиці: відходження від норм середньовічного канона, індивідуалізація стилю, поява поняття "композитор".

Утвердження нового гомофонного стилю в музиці. Виникнення опери, поява нових музичних жанрів: мадригали, балади, мотети. Реформа нотного письма. Спрямованість музичної освіти на виховання гармонійно розвинутої особистості. Розвиток професійної музичної педагогіки за доби Відродження в університетах: спів з нот, вивчення теорії музики, гра в оркестрі як обов'язкові складові навчання. Створення шкіл індивідуальної музичної майстерності XV-XVII століть: Г. Дюфаї, О. Лассо, Дж. Царліно, Дж. Палестріна та ін.

Основні поняття теми: синкретичне мистецтво, античність, ідеали калокагатії, "мусичні" мистецтва, християнський аскетизм, монастирські школи, реформа Гвідо Аретинус, метризи, гуманізм Ренесансу, гомофонний стиль, опера, професіоналізація музичної освіти.

Література основна: 1,4-8,10

Література додаткова: 10

Тема 1.2. Розвиток зарубіжних систем музично-естетичного виховання у XVII-XIX століттях

Доба Просвітництва (XVII-XVIII ст.) як епоха розуму і науково-технічного перевороту, формування уявлень про механістичну картину світу, абсолютизація раціонального типу мислення. Думки представників німецької класичної філософії (І. Кант, Г. Лейбніц, Ф. Шиллер та ін.) щодо естетичної, моральної та виховної функцій мистецтва. "Велика дидактика" Я. Коменського та педагогічні погляди Дж. Локка. Формування нових стилів у музичному мистецтві XVII-XVIII століть: бароко і класицизм. Поява нових жанрів: ораторія, кантата, інструментальний концерт. Формування високорозвинутих національних музичних культур Італії, Франції, Англії, Німеччини. Організація музичної освіти здійснювалась у різних формах: метризи (Франція, Нідерланди), капели (Німеччина), сирітські притулки (conservatorio) в Італії. Діяльність видатних італійських музикантів (А. Кореллі, А. Вівальді, А. Скарлатті та ін.), які поєднували концертну діяльність із педагогічною. Педагогічна діяльність та методика навчання співу Й.-Г. Песталоцці як значний внесок у розвиток музично-теоретичної думки доби Просвітництва.

Епоха XIX століття – утвердження капіталізму, буржуазні революції, національно-визвольні війни, розвиток національних культур; послідовна зміна трьох художніх напрямів: класицизму, романтизму, реалізму. Досягнення світових вершин у жанрах симфонічної, оперної, фортепіанної, вокальної музики. Поява музичних навчальних закладів освіти: консерваторії, коледжі, вищі музичні школи. Музично-педагогічні школи М. Клименті, К. Черні, Ф. Шопена, Ф. Ліста.

Розвиток музично-педагогічної думки і практики, створення нових форм та методів у системах музичного виховання. Поява цифрового нотопису, започаткованого П. Галеном та систематизованого в авторській

методиці Е. Шефе. Метод Тонік Соль-фа навчання музики С. Глоувер і Дж. Кервена як перша систематична школа хорового співу, значне досягнення західноєвропейської музичної педагогіки ХІХ ст. Переваги та недоліки методу Тонік Соль-фа навчання музики. Недосконалість масової музичної освіти ХІХ століття.

Основні поняття теми: механістична картина світу, бароко, класицизм, романтизм, реалізм, ораторія, кантата, метризи, капели, conservatorio, музично-педагогічні школи, цифровий нотопис, метод Тонік Соль-фа навчання музики.

Література основна: 4,6,8,10

Література додаткова: 8

Модульна контрольна робота №1

1. Визначити причини виникнення мистецтва в первісному суспільстві.
2. Розкрити сутність синкретичного мистецтва первісного суспільства.
3. Схарактеризувати естетичні погляди древніх греків про красу людини.
4. Порівняти античні теорії музично-естетичного виховання Платона і Аристотеля.
5. Проаналізувати діяльність видатного педагога Стародавнього Риму Марка Фабія Квінтіліана.
6. Схарактеризувати теоцентричну систему світосприйняття, яка зумовила зміст і спрямованість музичного виховання за доби Середньовіччя.
7. Проаналізувати значення метризи у поширенні професійної музичної освіти.
8. Розкрити сутність та значення реформи музичного теоретика та педагога доби Середньовіччя Гвідо д'Ареццо.
9. Визначити основні напрямки та особливості розвитку музичного мистецтва за доби Відродження.
10. Проаналізувати ідеї, що стали найвищим досягненням музичної педагогіки епохи Ренесансу.
11. Дати характеристику основним художнім стилям доби Просвітництва: бароко і класицизму.
12. Розкрити гуманізм педагогічної спадщини Я. Коменського.
13. Порівняти підходи до музичного виховання Я. Коменського і Дж. Локка. Поглядам кого з цих педагогів Ви надаєте перевагу?
14. Проаналізувати методичні поради Й.-Г. Песталоцці щодо навчання дітей співу.
15. Схарактеризувати основні художні напрями європейської культури ХІХ століття: класицизм, романтизм, реалізм.
16. Визначити основні чинники, під впливом яких розвивалась музична освіта ХІХ століття.

17. Розкрити особливості цифрового нотопису, започаткованого П. Галеном та систематизованого в авторській методиці Е. Шеве.
18. Проаналізувати метод Тонік Соль-фа навчання музики С. Глоувер і Дж. Кервена, розкрити його переваги та недоліки.
19. Визначити внесок Дж. Кервена в музичну педагогіку ХІХ ст. Які методичні вказівки педагога не втратили до цього часу свого практичного значення?
20. Розкрити основні суперечності та недоліки у масовій музичній освіті ХІХ століття.

Змістовий модуль 2

Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн ХХ - початку ХХІ століття

Тема 2.1. Розвиток зарубіжних систем музичної освіти в контексті культури Новітнього часу. Концепція художньо-естетичного виховання школи Баухауза та вальдорфських шкіл

Новітній час (ХХ ст.) як епоха небачених контрастів, з однієї сторони, прорив у космос, розщеплення атому, поширення високих технологій, а з іншої – світові війни, національні та релігійні конфлікти, екологічні катастрофи. Криза культури як криза людяності. Модернізм і постмодернізм як реакція на нестабільність суспільного життя, розчарування у світоглядних уявленнях та естетичних цінностях минулого. Виникнення нових видів мистецтва (кінематограф), нових форм синтезу мистецтва (кольоромузика), калейдоскоп художніх напрямів: від заперечення ідеалів реалістичного мистецтва до протиставлення їм абстрактних та експресивних форм. Філософічність художньої культури ХХ століття. Кристалізація нової музичної мови, нових принципів композиції, формування нових естетичних платформ.

Основні тенденції розвитку дитячої музичної педагогіки ХХ століття як прагнення до гармонійного розвитку особистості дитини; загальність музичної освіти; розвиток музичного слуху, мислення; використання творчого музикування у музично-виховних цілях; опора на народну, класичну і сучасну музику при визначенні дитячого музично-педагогічного репертуару тощо. Створення цілісних систем масового музичного виховання дітей (Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б.Трічкова, М. Монтессорі та ін.) як основна тенденція розвитку західноєвропейської музичної педагогіки ХХ століття.

Система пропедевтичної художньої підготовки швейцарського теоретика і педагога Й. Іттена (1888-1967), фундатора нової системи художньої освіти. Авангардна педагогіка школи Баухауза (1919). Основні принципи педагогічної системи Й. Іттена як пробудження творчих сил і

художніх здібностей учнів; полегшення вибору майбутньої професії; ознайомлення з основами художньої композиції; опанування загальних принципів художньої творчості (контраст, ритм, форма, колір).

Розробка оригінальної 12-ти кольорової моделі, в якій "звучання" кольорів порівнювалось з тембрами музичних інструментів: флейта, скрипка, віолончель, контрабас тощо. Творча співпраця з композиторами додекафонної музики А. Шенбергом, А. Бергом. Основні фундаментальні праці Й. Іттена: "Мистецтво кольору" (1961) та "Мистецтво форми" (1963). Значення художньо-педагогічної системи Й.Іттена у боротьбі з консервативним академізмом, відкритті нових шляхів розвитку в мистецькій освіті.

Вальдорфська педагогіка як одна з різновидів втілення ідей "вільного виховання" і "гуманістичної педагогіки". Філософ та педагог Р. Штейнер (1861-1925) про чотири могутніх галузі цивілізації: пізнання, мистецтво, релігію і моральність; як автор концепції художньо-естетичного виховання, реалізованої у вальдорфських школах, що набули поширення у різних країнах світу. Основні принципи вальдорфської педагогіки: гуманістична спрямованість; педоцентризм; вікова відповідність у навчанні; взаємозв'язок з життям; поєднання національного та загальнолюдського у вихованні; релігійна толерантність; повага до дитини, її почуттів, здібностей та потенціальних можливостей.

Особливості організації навчально-виховного процесу у вальдорфських школах: принцип самоуправління; 12-ти річний цикл навчання; класний учитель як головна фігура навчально-виховного процесу; навчання без підручників і методик; виняткове значення предметів художньо-естетичного циклу (мова, література, музика, живопис, евритмія тощо), а також заняття художньо-прикладного характеру (садівництво, гончарство, рукоділля, різьба по дереву тощо); міждисциплінарний підхід. Евритмія, як навчальний предмет, – оригінальна інновація Р. Штейнера. Вальдорфська педагогіка як міжнародний культурно-освітній рух. Особливості застосування ідей вальдорфської педагогіки у сучасних школах в різних країнах світу.

Основні поняття теми: Новітній час, модернізм, постмодернізм, синтез мистецтв, цілісні системи музичного виховання, пропедевтика, авангардна педагогіка, школа Баухауза, додекафонна музика, вальдорфська педагогіка, гуманістична спрямованість, евритмія, міждисциплінарний підхід, художньо-естетичне виховання.

Література основна: 4,6,7,8,10

Література додаткова: 7,9

Тема 2.3. Аналіз провідних зарубіжних систем музичного виховання дітей ХХ століття: Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова, М. Монтессорі

Система музично-ритмічного виховання швейцарського композитора і педагога Е. Жак-Далькроза (1865-1950) як органічне поєднання музики, слова і танцювального руху. Ритм як інтегратор усієї навчально-виховної системи. Провідний метод творчого розвитку учнів – пластична імпровізація (індивідуальна і колективна), створення рухових художніх образів під музику. Використання таких видів діяльності як заняття евритмією, традиційною хореографією, сольфеджіо, хоровим співом, імпровізацією на фортепіано.

Педагогічна система австро-німецького композитора і педагога К. Орфа (1895-1982), послідовника далькрозівської системи. Педагогічні ідеї К. Орфа у 5-ти томному посібнику "Шульверк". Елементарне музикування за системою К. Орфа як основа дитячої музичної творчості. Інструментарій К. Орфа. Основні види музичної діяльності за системою К. Орфа: рух під музику, гра на простих музичних інструментах, спів, колективне музикування, гра в оркестрі, імпровізація. Широке використання системи К. Орфа у сучасній арт-терапії.

Педагогічна система угорського композитора і педагога З. Кодая (1882-1967) як поєднання народного з високопрофесійним, вирішення музично-педагогічних проблем на національних засадах. Народна музика як основа музичної культури нації та музичного виховання дітей. Засвоєння дітьми музичної мови на прикладах угорських народних пісень ("Збірка пісень для школи"). Використання релятивної сольмізації, що активно розвиває ладове відчуття, слух, правильне інтонування. Ритмічний розвиток як засвоєння ритмічних фігур, властивих народним пісням. Застосування системи музичного виховання З. Кодая у різних країнах світу (США, Канада, Франція, Японія та ін.).

Становлення болгарської системи музичного виховання Б.Трічкова (1881-1944). Метод "Столбіца" як візуалізація музичного навчання, в якому кожна форма роботи як нова сходинка методу, чітка диференціація завдань відповідно до вікових особливостей дітей. Основні положення методу "Столбіца": широке використання наочності; ритмічне виховання шляхом відбивання ритму; спів як "психофізіологічний процес"; завдання на координацію слуху і голосу; прищеплення любові до музики.

Методична система масового дошкільного музичного виховання дітей італійського педагога Марії Монтессорі (1870-1952). Новаторство методичної системи як урахування сензитивних періодів розвитку дитини. Етапи процесу музичного виховання дітей за системою М. Монтессорі.

Значення провідних зарубіжних систем музичного виховання дітей ХХ століття та їх практичне застосування в сучасній мистецькій освіті.

Основні поняття теми: музично-ритмічне виховання; "Шульверк" К.Орфа; елементарне музикування; евритмія; пластична імпровізація;

релятивна сольмізація; системи музичного виховання З. Кодая, К. Орфа, Б. Трічкова, М. Монтессорі; сензитивні періоди.

Література основна: 2,3,4,7

Література додаткова: 5,7,9,11

Тема 2.3. Організація сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах розвинутих зарубіжних країн

На зламі XX-XXI століть поступ людської цивілізації до нового типу суспільства як постіндустріального, інформаційного, в якому окреслюються контури кіберпростору. Інформаційне суспільство як теоретична концепція постіндустріального суспільства, в якому інформація і знання продукуються в єдиному інформаційному просторі. Формування різних напрямків новітнього мистецтва, в яких поєдналися стилі нео- (необароко, неокласицизм, неофольклоризм тощо).

Негативні прояви культури XX століття як різнобарв'я стилів (еклектика); співіснування різних духовних світів; поширення масової культури; засилля реклами та індустрії розваг; бездуховність та криза цінностей.

Нові виклики перед мистецькою педагогікою та нові завдання пошуку культурно-освітньої адекватності в зв'язку із перехідним характером цивілізаційного розвитку. Компаративний аналіз організаційних засад, змісту і структури загальної мистецької освіти та художньо-естетичного виховання в розвинутих країнах світу: Франція, Німеччина, Бельгія, Скандинавські країни, Великобританія, США, Канада, Японія (система масового музичного виховання дітей Ш. Судзукі) та ін. Акцентуація як загальних світових тенденцій розвитку шкільної мистецької освіти, так і аутентичних національних ознак.

Світові тенденції розвитку мистецької освіти XXI століття: підвищення ролі і статусу мистецтва загальноосвітніх закладах; інтеграція різних видів мистецтв, орієнтація на створення інтегрованих курсів; міждисциплінарні зв'язки; використання мистецтва як способу стимулювання творчого потенціалу особистості; посилення варіативності мистецької освіти; впровадження новітніх інформаційних технологій, використання на уроках Інтернет-ресурсів, запровадження он-лайн навчання тощо.

Основні поняття теми: інформаційне суспільство, кіберпростір, новітнє мистецтво, криза цінностей, масова культура, загальна мистецька освіта, інтеграція, варіативність, міждисциплінарні зв'язки, інформаційні технології.

Література основна: 4,7,9

Література додаткова: 1,2,3,4,6

Модульна контрольна робота № 2

1. Визначити характерні риси інформаційного суспільства.
2. Проаналізувати художньо-естетичні напрямки Новітнього мистецтва XX століття: модернізм, постмодернізм, експресіонізм, абстракціонізм та ін.
3. Визначити основні тенденції розвитку західноєвропейської музичної педагогіки XX століття.
4. Розкрити особливості системи пропедевтичної підготовки Й. Іттена (школа Баухауза).
5. Розкрити сутність концепції художньо-естетичного виховання, реалізованої у вальдорфських школах.
6. Проаналізувати особливості організації навчально-виховного процесу у вальдорфських школах.
7. Визначити зміст та сутність навчальних предметів "Евритмія" і "Малювання форм", запроваджених у вальдорфських школах.
8. Проаналізувати систему музично-ритмічного виховання Еміля Жак-Далькроза.
9. Обґрунтувати педагогічні ідеї Карла Орфа ("Шульверк").
10. Розкрити сутність основних видів музичної діяльності дітей за методичною системою Карла Орфа.
11. Схарактеризувати новаторство методичної системи музичного виховання дітей Марії Монтесорі.
12. Визначити переваги релятивної сольмізації для розвитку ладового відчуття, слуху, правильного інтонування в авторській концепції Золтана Кодая.
13. Розкрити особливості болгарського методу "Столбіца" Бориса Трічкова.
14. Проаналізувати значення національних педагогічних систем музичного виховання дітей З. Кодая, К. Орфа, Б. Трічкова.
15. Визначити спільні ідеї музичного виховання дітей педагогів-митців XX століття, не зважаючи на відмінність авторських концепцій і самотність методичних систем.
16. Розкрити негативні прояви розвитку сучасної художньої культури на зламі XX-XXI століть.
17. Схарактеризувати особливості організації сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах в одній із країн світу на вибір.
18. Висвітлити характерні особливості системи масового музичного виховання дітей педагога-музиканта Шінічі Судзукі.
19. Визначити спільні та відмінні риси організації сучасної шкільної мистецької освіти в розвинутих зарубіжних країнах.
20. Обґрунтувати світові тенденції організації змісту та структури мистецької освіти і художньо-естетичного виховання в розвинутих країнах світу.

IV. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1.

Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX століття

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1.1. Синкретичне мистецтво первісного суспільства. Музична освіта у системі античної педагогіки, за доби Середньовіччя та Відродження

1. Розкрити особливості синкретичного мистецтва первісного суспільства.
2. Порівняти погляди на музичну освіту в системі античної педагогіки у працях Платона та Аристотеля.
3. Проаналізувати діяльність видатного педагога Стародавнього Риму Марка Фабія Квінтіліана.
4. Розкрити значення унісонного церковного співу як символу мистецтва доби Середньовіччя.
5. Проаналізувати реформаторську діяльність Гвідо із Ареццо.
6. Визначити особливості гуманістичного світосприйняття за доби Відродження.
7. Розкрити значення появи гомофонного стилю в музиці, реформи нотного письма, виникнення нових музичних жанрів за доби Відродження.
8. Схарактеризувати особливості шкіл індивідуальної музичної майстерності: Г.Дюфаї, О. Лассо, Дж. Царліно, Дж. Палестріна та ін.

Література до теми 1.1.

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема 1.2. Розвиток зарубіжних систем музично-естетичного виховання у XVII-XIX століттях

1. Розкрити значення доби Просвітництва в історії людства як епохи розуму і науково-технічного перевороту.
2. Порівняти педагогічні погляди Я. Коменського та Дж. Локка.
3. Проаналізувати форми організації музичної освіти за доби Просвітництва: метризи, капели, сирітські притулки (conservatorio).
4. Розкрити особливості методики навчання співу швейцарського педагога Й. Песталоцці.
5. Дати загальну характеристику XIX століття та проаналізувати основні художні напрями цієї доби: класицизм, романтизм, реалізм.

6. Виявити особливості цифрового нотопису П. Галена та цифрової методики хорового співу Е. Шеде.
7. Визначити переваги та недоліки методу Тонік Соль-фа навчання музики С. Глоувер і Дж. Кервена.
8. Виявити суперечності та недоліки масової музичної освіти ХІХ століття.

Література до теми 1.2.

Змістовий модуль 2

Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн ХХ - початку ХХІ століття

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 2.2. Аналіз провідних зарубіжних систем музичного виховання дітей ХХ століття: Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова, М. Монтессорі

1. Розкрити основні тенденції розвитку дитячої музичної педагогіки ХХ століття.
2. Визначити особливості системи музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.
3. Висвітлити діяльність Школи гімнастики і танцю, заснованою Д. Гюнтер і К. Орфом у Мюнхені в 1924 році.
4. Проаналізувати педагогічні погляди К. Орфа та розкрити особливості елементарного музикування як основи дитячої музичної творчості.
5. Розкрити особливості системи музичного виховання З. Кодая в контексті поєднання народного з високопрофесійним, вирішення музично-педагогічних завдань з урахуванням національних традицій.
6. Проаналізувати метод "Столбца" Б. Трічкова в контексті візуалізації музичного навчання.
7. Розкрити новаторство методичної системи музичного виховання дітей М. Монтессорі.
8. Визначити спільні та відмінні риси національних педагогічних систем музичного виховання дітей К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова.

Література до теми 2.2.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

Тема 2.4. Організація сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах розвинутих зарубіжних країн

1. Визначити особливості формування інформаційного суспільства на зламі ХХ-ХХІ століть та різних напрямків новітнього мистецтва.
2. Розкрити негативні прояви культури ХХ століття: різнобарв'я стилів (еклектика); співіснування різних духовних світів; поширення масової культури; засилля реклами та індустрії розваг; бездуховність та криза цінностей.
3. Проаналізувати нові виклики перед мистецькою педагогікою ХХІ століття.
4. Здійснити компаративний аналіз організаційних засад, змісту і структури загальної мистецької освіти та художньо-естетичного виховання в розвинутих країнах світу: Франція, Німеччина, Бельгія, Скандинавські країни, Великобританія, США, Канада, Японія та ін. (у двох-трьох країнах на вибір).
5. Проаналізувати світові тенденції розвитку мистецької освіти у ХХІ столітті.

Література до теми 2.4.

**V. Навчально-методична карта дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн" V курс
(2 семестр)**

Разом: 60 год.: лекції – 8 год.; семінарські заняття – 8 год.; самостійна робота – 40 год.; МКР – 4 год.; підсумковий контроль (залік).

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX століття		Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн XX - початку XXI століття		
Кількість балів за модуль	69 балів		69 балів		
Заняття	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Лекції (4 бали)	Синкретичне мистецтво первісного суспільства. Музична освіта у системі античної педагогіки, за доби Середньовіччя та Відродження (1б.)	Розвиток зарубіжних систем музично-естетичного виховання у XII-XIX століттях (1б.)	Розвиток зарубіжних систем музичної освіти в контексті культури Новітнього часу. Концепція художньо-естетичного виховання школи Баухауза та вальфдорфських шкіл (1б.)		Організація сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах розвинутих зарубіжних країн (1б.)
Теми семінарських занять (44 бали)	Синкретичне мистецтво первісного суспільства. Музична освіта у системі античної педагогіки, за доби Середньовіччя та Відродження (1+10 б.)	Розвиток зарубіжних систем музично-естетичного виховання у XII-XIX століттях (1+10 б.)		Аналіз провідних зарубіжних систем музичного виховання дітей XX століття: Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова (1+10 б.)	Організація сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах розвинутих зарубіжних країн (1+10 б.)
Самостійна робота (всього 40 балів)	10 б.	10 б.	5 б.	10 б.	5 б.
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
ІНДЗ (30 балів)	30 балів				
Підсумковий контроль	Залік (ІМК); Всього –168 балів, коефіцієнт – 1, 68				

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1					
Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX століття					
Тема 1.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність синкретичного мистецтва первісного суспільства. 2. Проаналізувати античні теорії музично-естетичного виховання у працях Платона і Аристотеля. 3. Схарактеризувати середньовічну систему церковної і світської освіти. Визначити, яке місце посідала в ній музична освіта. 4. Розкрити сутність та значення реформи музичного теоретика та педагога доби Середньовіччя Гвідо д'Арещо. 5. Проаналізувати, які ідеї стали найвищим досягненням музичної педагогіки епохи Ренесансу. 6. Схарактеризувати особливості шкіл індивідуальної музичної майстерності: Г. Дюфаї, О. Лассо, Дж. Царліно, Дж. Палестріна та ін. 	10 год.	Дивись літературу до теми	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	10
Тема 1.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати характеристику художніх стилів доби Просвітництва: бароко і класицизму. 2. Порівняти підходи до музичного виховання Я. А. Коменського і Дж. Локка. 3. Проаналізувати методичні поради Й.-Г. Песталоцці щодо навчання дітей співу. 4. Визначити основні чинники, під впливом яких розвивалась музична освіта XIX ст. 5. Проаналізувати метод Тонік Сольфа навчання музики С. Глоувер і Дж. Кервена та розкрити його переваги і недоліки. 6. Розкрити основні суперечності та недоліки у масовій музичній освіті XIX століття. 	10 год.	Дивись літературу до теми	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	10
Змістовий модуль 2.					
Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн XX – початку XXI століття					
Тема 2.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати основні протиріччя XX століття, які позначились на розвитку художньої культури. 2. Проаналізувати художньо-естетичні напрями новітнього мистецтва XX століття: модернізм, постмодернізм, експресіонізм, абстракціонізм та ін. 	5 год.	Дивись літературу до теми	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	5

	<p>3. Визначити основні тенденції розвитку дитячої музичної педагогіки ХХ століття.</p> <p>4. Розкрити особливості системи пропедевтичної підготовки Й. Іттена як фундатора нової системи художньої освіти.</p> <p>5. Проаналізувати особливості організації освітнього процесу у вальдорфських школах.</p> <p>6. Розкрити значення вальдорфської педагогіки як міжнародного культурно-освітнього руху.</p>				
Тема 2.2.	<p>1. Проаналізувати систему музично-ритмічного виховання Е.Жак-Далькроза.</p> <p>2. Висвітлити діяльність Школи гімнастики і танцю, заснованою Д. Гюнтер і К. Орфом у Мюнхені в 1924 році.</p> <p>3. Обґрунтувати педагогічні ідеї педагогічної системи К. Орфа ("Шульверк").</p> <p>4. Визначити переваги релятивної сольмізації в авторській концепції З. Кодая.</p> <p>5. Схарактеризувати особливості болгарського методу "Столбця" Б.Трічкова.</p> <p>6. Розкрити новаторство методичної системи музичного виховання дітей М. Монтессорі.</p>	10 год.	Дивись літературу до теми	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	10
Тема 2.4.	<p>1. Розкрити негативні прояви розвитку сучасної художньої культури на зламі ХХ-ХХІ століть.</p> <p>2. Висвітлити характерні особливості системи масового музичного виховання дітей педагога-музиканта Ш. Судзукі.</p> <p>3. Здійснити компаративний аналіз організації сучасної шкільної мистецької освіти в розвинутих зарубіжних країнах: Франція, США, Німеччина, Великобританія, Канада, Скандинавські країни, Японія та ін. (у 2-3 країнах на вибір).</p> <p>4. Проаналізувати світові тенденції розвитку мистецької освіти в ХХІ столітті.</p>	5 год.	Дивись літературу до теми	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	5

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Питання для самостійної роботи	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1.			
Історичний огляд розвитку систем музичної освіти зарубіжних країн від зародження до кінця XIX ст.			
Тема 1.1. Синкретичне мистецтво первісного суспільства. Музична освіта у системі античної педагогіки, за доби Середньовіччя та Відродження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність синкретичного мистецтва первісного суспільства. 2. Проаналізувати античні теорії музично-естетичного виховання у працях Платона і Аристотеля. 3. Схарактеризувати середньовічну систему церковної і світської освіти. Визначити, яке місце посідала в ній музична освіта. 4. Розкрити сутність та значення реформи музичного теоретика та педагога доби Середньовіччя Гвідо д'Ареццо. 5. Проаналізувати, які ідеї стали найвищим досягненням музичної педагогіки епохи Ренесансу. 6. Схарактеризувати особливості шкіл індивідуальної музичної майстерності: Г. Дюфаї, О. Лассо, Дж. Царліно, О. Лассо та ін. 	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	10
Тема 1.2. Розвиток зарубіжних систем музично-естетичного виховання у XII-XIX століттях	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати характеристику художніх стилів доби Просвітництва: бароко і класицизму. 2. Порівняти підходи до музичного виховання Я. Коменського і Дж. Локка. 3. Проаналізувати методичні поради Й.-Г. Песталоцці щодо навчання дітей співу. 4. Визначити основні чинники, під впливом яких розвивалась музична освіта XIX століття. 5. Проаналізувати метод Тонік Соль-фа навчання музики С. Глоувер і Дж. Кервена та розкрити його переваги і недоліки. 6. Розкрити основні суперечності та недоліки у масовій музичній освіті XIX століття. 	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	10
Змістовий модуль 2.			
Теоретичні та методичні засади розвитку провідних систем музичної освіти зарубіжних країн XX – початку XXI століть			
Тема 2.1. Розвиток зарубіжних систем музичної освіти в контексті культури Новітнього часу. Концепція художньо-естетичного виховання школи Баухауза та вальдорфських шкіл	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати основні протиріччя XX століття, які позначились на розвитку художньої культури. 2. Проаналізувати художньо-естетичні напрями новітнього мистецтва XX століття: модернізм, постмодернізм, експресіонізм, абстракціонізм та ін. 3. Визначити основні тенденції розвитку дитячої музичної педагогіки XX століття. 4. Розкрити особливості системи пропедевтичної підготовки Й. Іттена як фундатора нової системи художньої освіти. 5. Проаналізувати особливості організації освітнього процесу у вальдорфських школах. 6. Розкрити значення вальдорфської педагогіки як міжнародного культурно-освітнього руху 	Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті	5

<p>Тема 2.2. Аналіз провідних зарубіжних систем музичного виховання дітей XX століття: Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова та ін.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати систему музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза. 2. Висвітлити діяльність Школи гімнастики і танцю, заснованою Д. Гюнтер і К. Орфом у Мюнхені в 1924 році. 3. Обґрунтувати педагогічні ідеї педагогічної системи К. Орфа ("Шульверк"). 4. Визначити переваги релятивної сольмізації в авторській концепції З. Кодая. 5. Схарактеризувати особливості болгарського методу "Столбіца" Б. Трічкова. 6. Розкрити новаторство методичної системи музичного виховання дітей М. Монтесорі. 	<p>Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті</p>	<p>10</p>
<p>Тема 2.3. Організація сучасної мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах розвинутих зарубіжних країн</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити негативні прояви розвитку сучасної художньої культури на зламі XX-XXI століть. 2. Висвітлити характерні особливості системи масового музичного виховання дітей педагога-музиканта Ш. Судзукі. 3. Здійснити компаративний аналіз організації сучасної шкільної мистецької освіти в розвинутих зарубіжних країнах: Франція, США, Німеччина, Великобританія, Канада, Скандинавські країни, Японія та ін. (у 2-3 країнах на вибір). 4. Проаналізувати світові тенденції розвитку мистецької освіти в XXI столітті. 	<p>Підготовка повідомлень, опитування, контроль на семінарському занятті</p>	<p>5</p>

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проект)

Індивідуальна науково-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу з навчальної дисципліни.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу "Системи музичної освіти зарубіжних країн" – це вид науково-дослідної роботи, що містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, що виконується на основі знань, умінь та навичок, набутих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює кілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання: повідомлення з теми, рекомендованої викладачем; науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату.

Орієнтовна структура ІНДЗ – це науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, що враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн".

Критерії оцінювання ІНДЗ (науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	10 балів
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	1 бал
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали
	Разом	30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ (науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповіла рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	16-24	Добре
Середній	10-15	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

Оцінка ІНДЗ є обов'язковим балом, що враховується при підсумковому оцінюванні наукових досягнень студентів з навчальної дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн". Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ - 30.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ІНДЗ)

1. Синкретичне мистецтво первісних людей.
2. Система музичної освіти за доби класичної Античності.
3. Ідеї музичного виховання в теорії Платона.
4. Творчість Аристотеля – кульмінація музично-педагогічної думки античних часів.
5. Системи музичного виховання середньовічної Західної Європи.
6. Гвідо із Арецо – реформатор церковного співу, винахідник нової системи нотного письма.
7. Доба Відродження – вершина світової культури.
8. Загальні тенденції розвитку музичної педагогіки епохи Ренесансу.
9. Організація музичної освіти за доби Відродження.
10. "Велика дидактика" Я. Коменського.
11. Педагогічні погляди Дж. Локка.
12. Нові стильові напрямки в мистецтві за доби Просвітництва.
13. Педагогічна діяльність та методика навчання співу Й.-Г. Песталоцці.
14. Основні напрямки розвитку західноєвропейської теорії й практики музичної освіти в ХІХ столітті.
15. Значення Тонік Соль-фа методу музичного навчання для музично-педагогічних систем сучасності.
16. Концепція художньо-естетичного виховання Й.Іттена (школа Баухауза).
17. Художньо-естетичні напрямки новітнього мистецтва ХХ століття: модернізм, постмодернізм, експресіонізм, абстракціонізм та ін.
18. Система музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.
19. Система музичного виховання дітей З. Кодая.
20. Особливості болгарського методу "Столбіца" Б.Трічкова.
21. Провідні методичні компоненти музично-педагогічної системи К.Орфа.
22. Вальдорфська педагогіка як міжнародний культурно-освітній рух.
23. Розвиток сучасної художньої культури на зламі ХХ-ХХІ століття.
24. Система музичного виховання дітей Ш. Судзукі.

25. Світові тенденції організації змісту і структури мистецької освіти та художньо-естетичного виховання в розвинутих зарубіжних країнах.

ІХ. РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4
	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення,	10	4	40
3.	ІНДЗ	30	1	30
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5,10	5	40
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
	Підсумковий рейтинговий бал			168

Коефіцієнт –1,68

Навчальні досягнення з дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- ✓ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- ✓ **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування ; підсумкове письмове опитування.
- ✓ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом. Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни

"Системи музичної освіти зарубіжних країн"

МОДУЛІ								Індивідуальна робота	Модульні контрольні роботи
Змістовий модуль 1 (лекції, семінарські заняття, самостійна робота)				Змістовий модуль 2 (лекції, семінарські заняття, самостійна робота)				ЗМ1, ЗМ 2	ЗМ1, ЗМ 2
Т1	Т2			Т3	Т4	Т5		30	50
22	22			6	21	17			

Разом: 168 балів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

X. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом інформації: *словесні:* лекція (традиційна, проблемна) семінари, пояснення, розповідь, бесіда; *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні:* вправи.

За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів; робота з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) контролю;
- оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни "Системи музичної освіти зарубіжних країн".

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бичкова Л. Кольористична культура античного світу/ Л.Бичкова. – Вища шк., 2003. – 135с.
2. Куришев Є. В. Теорія та практика музично-естетичного виховання за системою К. Орфа / Є. В. Куришев, Л. К. Куришева. – К.: ІСДОУ, 1994.
3. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі / В. Ковалів. – К.: Муз. Україна, 1973. – 150с.
4. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л. М. Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
5. Музична естетика античного світу / Вступний нарис і зібрання текстів проф. О. Лосева. – К: Муз. Україна, 1974. – 217 с.
6. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посібник / О. М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
7. Орф К. Система детского музыкального воспитания / К. Орф. – М.,1971. – 238 с.
8. Падалка Г. М. Музична педагогіка: Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / Г. М. Падалка // За ред. В. Бутенка. – Херсон: ХДПІ, 1995. – 103с.
9. Ростовський О. Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч.посібник / О. Я. Ростовський. – Ніжин: вид-во НДПУ ім. Гоголя, 2003. – 193 с.
10. Рудницька О. П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти / О. П. Рудницька. – К.: ІЗМН, 1998.
11. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти [підручник] / В. Ф. Черкасов – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.
12. Уланова С. Нариси з історії європейської музичної освіти і виховання: Від античності до початку ХІХ століття / С. Уланова. – К.: Знання України, 2002. – 326 с.

Додаткова:

1. Абашкіна Н. В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині / Н. В. Абашкіна. – К., 1998.
2. Волинець Л. Загальна мистецька освіта в середній школі Данії / Л. Волинець // Мистецтво та освіта. – 2005. – №2. – С.25-28.
3. Волинець Л. Мистецька освіта у середній загальноосвітній школі Франції / Л.Волинець // Пластичні мистецтва. – 2002. – №1. – С.101-104.
4. Волинець Л. Художньо-естетична освіта в Японії / Л. Волинець // Мистецтво та освіта. – 2002. – №1. – С.28, 37-38.
5. Жак-Далькроз Э. Ритм / Э. Жак-Далькроз. – М.: Классика ХХІ, 2001. – 298 с.
6. Зязюн Л. Виховання мистецтвом у системі освіти Франції / Л. Зязюн // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: Зб. матеріалів науково-методологічного семінару. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – С.22-24.
7. Кодай З. Избранные статьи / З. Кодай. – М.: Сов. композитор, 1983. – 400 с.
8. Руссо Ж.-Ж. Педагогические сочинения: в 2 т. / под. ред. Г. Н. Джибалдзе. – М.: Педагогика, 1981.- Т. 1. – 665 с.
9. Фролкин В. Традиционные и новаторские черты современных зарубежных систем массового музыкального воспитания/ В. Фролкин// Художественное воспитание подрастающего поколения: проблемы и перспективы, 1989. – С.59-75.
10. Шестаков В. П. От этоса к аффекту. История музыкальной эстетики от античности до XVIII века. Исследование / В. П. Шестаков. – М.: – Музыка, 1975. – 350с.
11. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / Сост. Л.А.Баренбойм.–М.:Сов.композитор,1978

